

Z Tyrolska do světa – 200 let písně Tichá noc! Svatá noc!

V roce 1818 zazněly poprvé na štědrý večer velmi tiché tóny v kostele Nikola-Kirche v obci Oberndorf u města Salzburg – jednalo se o kytaru a zpěv dvou pěvců – a přesto se tato melodie měla stát nejznámější písní světa. Díky jednomu tyrolskému staviteli varhan se vánoční píseň „Tichá noc! Svatá noc!“ dostala z obce Oberndorf u Salzburgu do obce Fügen v údolí Zillertal. A z Tyrolska pak putovala melodie do celého světa. Dnes je „Tichá noc! Svatá noc!“ nejznámější a nejčastěji zpívanou vánoční písní. V roce 2018 slaví melodie svoje 200-leté jubileum.

Z Tyrolska do světa

Joseph Mohr napsal již v roce 1816 v Mariapfarr v Lungau u Salzburgu tuto krásnou báseň. Franz Xaver Gruber složil o dva roky později o vánocích k textu melodii, aniž by tušil, že se tato jednoduchá vánoční píseň stane světoznámou.

„Tichá noc! Svatá noc!“ byla mírovým poselstvím, které se rozšířilo po celém světě neuvěřitelnou rychlostí. Dnes asi neexistuje nikdo, kdo by nádhernou melodií neznal – je zpívána ve více než 300 jazycích a dialektech – ale málokdo asi ví, že kořeny této jednoduché vánoční písně leží v rakouské spolkové zemi Salzburško, a že Franz Xaver Gruber se narodil v Horním Rakousku a k rozšíření písně došlo přes Tyrolsko.

Od roku 2011 je „Tichá noc! Svatá noc!“ zapsána v nehmotném kulturním dědictví Rakouska a symbolizuje vánoční zvyky.

Putování písně vede přes tři rakouské spolkové země, a sice: Horní Rakousko, Salzburško a Tyrolsko. Krásně zařízená muzea, kostely a památníky připomínají historii a rozšíření známe melodie a život a působení faráře Josepha Mohra a skladatele a učitele Franze Xavera Grubera. V roce 2018 je to tedy již 200 let, kdy jsme mohli tuto melodii slyšet poprvé.

Vzhledem k jubileu slaví Rakousko historii vzniku a rozšíření písně do světa novými a zajímavými atrakcemi.

„Tichá noční“ - místa v Tyrolsku

Díky jednomu tyrolskému staviteli varhan se vánoční píseň „Tichá noc! Svatá noc!“ dostala z obce Oberndorf u Salzburgu do obce Fügen v údolí Zillertal. A z Tyrolska pak putovala melodie do celého světa: sourozenci Strasserovi z obce Hippach a pěvci rodiny Rainer udělali píseň známou v Evropě, Rusku a USA. Společně s regionem Achensee tvoří Fügen a Hippach tři „Tichá noční“ - místa v Tyrolsku.

Fügen: domov stavitele varhan Carla Maurachera a pěvců rodiny Rainer

Stavitel varhan Carl Mauracher pochází z obce Fügen a ten obdržel zakázku obce Oberndorf, aby v místním kostele St. Nikola-Kirche spravil varhany. Zde poznal také skladatele Franze Xavera Grubera a melodii „Tichá noc! Svatá noc!“ a přinesl ji do své rodné země.

Fügen byl také rodným místem sourozenců Rainerových, kteří jsou považováni za spoluzakladatele tyrolské tradice národních pěvců. Rozhodujícím momentem byl malý koncert v roce 1822, který uspořádali sourozenci Rainerové: v tomto roce přijal generálmajor hrabě Ludwig von Dönhoff (1769–1838) na zámku Fügen rakouského císaře Františka I. a ruského cara Alexandra I. K pobavení hostů byli na tento večer pozváni sourozenci Maria, Felix, Franz a Joseph Rainerovi. Prominentní hosté byli zpěvem tak uchvázeni, že car pozval sourozence dokonce do Ruska. Od tohoto okamžiku byli sourozenci neustále na dlouhém koncertním turné. Na doporučení vystupovali v letech 1824 až 1839 v nespočetných evropských městech a na nejvybranějších hrabstvích, mimo jiné dokonce na dvoře anglického krále Jiřího IV.

Dnes je Fügen s více než 4.000 obyvateli největší obcí v údolí Zillertal.

„Tichá noc! Svatá noc!“ dnes:

- Na hřbitově farního kostela ve **Fügen se nachází památník sourozenců Rainerových**, rodinná hrobka rodiny Dönhoff stejně jako hrob Carla Maurachera. Památní deska připomíná návštěvu rakouského císaře Františka I. a ruského cara Alexandra I.
- V muzeu **Heimatmuseum Widumspfiste** je písní „Tichá noc! Svatá noc!“ věnována velká výstava: zde se nachází největší sbírka gramofonových desek na světě. Několik gramofonových desek je možné si také poslechnout. Kromě toho jsou návštěvníci také seznámeni se zajímavými detaily o tyrolských pěvcích Rainerových z údolí Zillertal a staviteli varhan Carlu Mauracherovi a jeho ručním řemesle. K vidění je také citera z 19. století. Z citery se díky národním pěvcům stal vedle kytary oblíbený hudební nástroj v alpských zemích.
- Kulturní zařízení **SteuDITENN** uvádí v několika termínech adventní večer s povídkami a písněmi týkajícími se Tiché noci. Na návštěvníky čeká neobvyklý hudební divadelní večer a samozřejmě i melodie „Tichá noc! Svatá noc!“ v několika zněních.

Hippach: bydliště sourozenců a pěvců Strasserových

Rodina Strasserových včetně čtyř sourozenců Anny, Josefa, Amalie a Karoliny pochází ze čtvrti Laimach malé obce Gemeinde Hippach v údolí Zillertal. O vánocích v roce 1831 měla rodina zemědělců z údolí Zillertal svůj prodejní stánek na vánočních trzích v Lipsku, kde kromě svého zboží „nabízeli“ také písně ze svého domova a mimo jiné také píseň „Tichá noc! Svatá noc!“. Nadšení bylo tak obrovské, že pěvci byli v roce 1832 pozváni také na koncert do lipského koncertního domu Gewandhaus.

O vánocích v roce 1832 se konal další koncert v Lipsku. Mezi roky 1832 a 1834 zveřejnil vydavatel A. R. Friese z Drážďan sbírku původních tyrolských vánočních melodií a mezi nimi se nacházela také „Tichá noc! Svatá noc!“. Na základě jejich úspěchu v Lipsku se sourozenci Strasserovi věnovali od této doby pouze zpěvu a putovali po celém Německu. Jejich ctitelé je s láskou nazývali „Lerchen vom Zillertal“ (Skřivánci z údolí Zillertal).

V roce 1835 se skupina rozpadla.

„Tichá noc! Svatá noc!“ dnes:

- Rodný dům sourozenců Strasserových pochází z 18. století a je celý postaven ze dřeva. Dřevěný statek v údolí Zillertal má zakouřené dřevěné nosníky, starou místnost s válcovými kamny, s okny ze skleněných terčů a dveřním kováním. V památkově chráněném domě „**Strasser Häusl**“ je dnes muzeum a vypráví o prostém životě sedláků v údolí Zillertal z doby, kdy rozšířili do světa píseň, „Tichá noc! Svatá noc!“.
- Značená naučná stezka „**Tichá noc**“ je věnována historii vzniku písně a jejímu rozšíření do světa.

Region Achensee: bydliště osvětlené osobnosti Ludwiga Rainera

Ludwig Rainer (1821 – 1893), syn Marie Rainerové (potomek původní rodiny Rainerů), založil roku 1838 Rainer-Kvartet a položil tím základní kámen pro druhou generaci zpěváků Rainerových: už v 18 letech vycestoval společně s Helene Rainerovou, Simonem Holausem a Margaretou Sprengerovou do Ameriky a absolvovali tam několikaleté „turné“ jako vážená „Rainer Family“: Tato cesta vedla z Bostonu do New Yorku a dále do St. Louisu a Philadelphie. Pravděpodobné je, že na vánoční den v roce 1839 v New Yorku před památníkem Hamiltona v Americe byla poprvé zpívána „Tichá noc! Svatá noc!“. Po jejich návratu v roce 1843 založil Ludwig Rainer v roce 1851 společnost „Rainer Gesellschaft“ s více formacemi a skupinami, které vystupovaly téměř na všech panovnických dvorech Evropy. Také na císařském dvoru v Moskvě a Petrohradě, kde pobývali přes deset let. „Tichá noc! Svatá noc!“ byla vždy součástí jejich repertoáru. Když se Ludwig Rainer v roce 1868 vrátil do Tyrolska, nechal postavit hotel Seehof v Achenkirchu u Achensee, který byl otevřen v roce 1870. Elegantní a noblesní dům, vybavený veškerým komfortem, lákal hosty z celého světa a stal se novým domovem Ludwiga Rainera. 15. května 1893 Ludwig Rainer náhle zemřel. Hotel změnil v následujících desetiletích několikrát majitele a byl na přelomu století kvůli velkému požáru stržen.

„Tichá noc! Svatá noc!“ dnes:

- Ludwig Rainer, slavný potomek zpěváků Rainerových, propagátor písně „Tichá noc! Svatá noc!“ a jeden z prvních „hudebních producentů“ našel svoje **poslední místo k odpočinku** na hřbitově v Achenkirchu. Na jeho náhrobním kameni můžeme číst větu: „Zemřel unavený z hodně cestování a hodně zpívání.“
- kaplička **Seehofkapelle** s oltářem v novogotickém stylu u Achensee byla postavena z podnětu Ludwiga Rainera a můžeme ji ještě dnes navštívit.
- Statek „**Sixenhof**“, národní muzeum údolí Achenental, zprostředkuje návštěvníkům pohledy do světa života a práce v minulých stoletích u jezera Achensee. Mezi exponáty se nachází již několik let původní pohřební roucho Ludwiga Rainera. Od **listopadu 2018** se bude věnovat **nová výstava** slavnému národnímu pěvci Ludwigu Rainerovi a mezinárodnímu rozšíření písně „Tichá noc! Svatá noc!“

Země Salzbursko, Horní Rakousko a Tyrolsko jsou rájem pro milovníky adventu, romantických vánočních trhů, které se otvírají většinou v posledním listopadovém týdnu a můžete je nádherně prožít s jubilejním provedením písně „Tichá noc! Svatá noc!“. Přehled vánočních trhů v Tyrolsku najdete na www.tirol.at/advent.

Detailní informace k 200 letům písně „Tichá noc! Svatá noc!“ stejně tak jako místa spojená s písní Tichá noc v zemích Salzbursko, Horní Rakousko a Tyrolsko najdete na www.stillenacht.com.

Kontakt na dotazy:

t +43.512.5320-656

e manuela.moertenbaeck@tirolwerbung.at

Tirol Werbung GmbH

w www.presse.tirol.at

Manuela Mörtenbäck

Reise-PR DACH